

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
214/2022	Fylkesrådet	16.08.2022

Innspill til identifisering av nye områder for fornybar energiproduksjon til havs

Sammendrag

I denne saken gir fylkesrådet i Nordland innspill til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) i arbeidet med identifisering av nye områder for fornybar energiproduksjon til havs.

Fylkesrådet ber NVE vurdere åpning av Helgeland Ytre for havvindproduksjon og hente inn nødvendig ny kunnskap med sikte på behandling etter havenergilova. Prosessen med åpning av dette området må prioriteres.

Fylkesrådet mener det er avgjørende at det åpnes nye felt, også i Nord-Norge. Åpning for produksjon av havvind i området Helgeland Ytre kan bidra til næringsøkonomiske og klimapolitiske målsettinger i Hurdalsplattformen og direkte støtte opp under eksportreformen «Hele Norge eksporterer» og «Veikart for grønt industriløft». Det vil også bidra til målet i nordområdepolitikken om «...å snu den negative befolkningsutviklingen, utnytte de lokale verdiene til å skape vekst, gjøre nordområdene til sentrum for grønn omstilling».

Fylkesrådet ber videre NVE vurdere justering av grensene til området Helgeland Ytre slik at en havvindutbygging skjer i best mulig sameksistens med fiskerinæringen og andre interessenter i området.

Fylkesrådet ber om at det sikres tidlig og god involvering fra kommune og fylkeskommune dersom det kommer innspill om nye områder for fornybar energiproduksjon innenfor grunnlinjen. Arealbruk til havs kan også få konsekvenser for arealbruk i kystsonen og på land ved ilandføring av energi, utbygging av infrastruktur og etablering av energikrevende virksomhet. Fylkesrådet ber om at konsekvenser for arealbruk på land belyses og vurderes ved gjennomgang av forslag til nye områder for fornybar energiproduksjon.

Bakgrunn

NVE har bedt om innspill til identifisering av nye områder for fornybar energiproduksjon til havs. NVE har avslått utsettelse på innspillfristen, men informerer om at arbeidet er i tidlig fase og at det vil bli flere muligheter til å gi formelle høringsinnspill i senere prosesser. Frist for innspill er 15. august 2022. NVE har fått oppdraget fra Olje- og energidepartementet (OED).

Oppdraget skal gjennomføres i samråd med Oljedirektoratet, Miljødirektoratet, Fiskeridirektoratet, Kystverket, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og Forsvarsbygg, og leveres til OED 30. april 2023.

Tidligere høringer og innspill fra Nordland knyttet til utviklingen av havvind i Norge

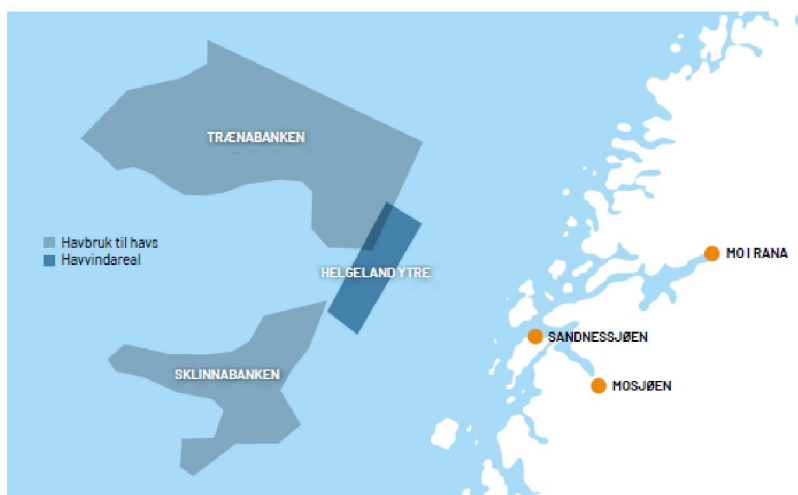
Nordland fylkesting og fylkesrådet har siden konsekvensutredningen i 2012 ved flere anledninger bedt om prioritering av prosessen med åpning av området utenfor Helgeland. Dette med bred støtte fra kommuner, industri og næringsliv i regionen.

I 2019 uttalte fylkestinget seg i høringen med forslag om åpning av områder for fornybar energi til havs og forslag til forskrift til havenergilova (FT-sak 149/2019). Fylkestinget vedtok her: «... Nordland fylkesting ber regjeringen åpne større havområder utenfor Nordland for havvindproduksjon av fornybar energi, dette i god dialog med fiskerinæringen».

I høringen om endringer i havenergiloven og -forskriften i 2021 spilte fylkesrådet inn: «Fylkesrådet har som mål at Nordland skal bidra til å øke andelen av fornybar energiproduksjon nasjonalt og skape arbeidsplasser og verdier fra energiressursene i fylket, herunder vindkraft til havs». Videre ba fylkesrådet regjeringen prioritere innhenting av ny kunnskap, og vurdere åpning av Helgeland Ytre (FR-sak 201/2021). Senest i høringen vedrørende inndeling av de åpnete områdene i 2022 påpekte Nordland fylkesting det samme (FT-sak 058/2022).

Til tross for gjentatte innspill fra Nordland, og at Solbergregjeringen i Nordområdemeldingen 2020-2021 (Meld. St. 9) uttalte: «Vurdere åpning av nye havområder for vindkraft utenfor Helgeland», ble det ikke prioritert. I 2020 ble områdene Sørlege Nordsjø II og Utsira Nord åpnet.

Beslutningen om ikke å åpne området utenfor Helgeland ble begrunnet som følger i Stortingsmelding 36 (2020-2021) – «Energi til arbeid»: «Basert på egne vurderinger og innspill fra andre direktorater, er NVEs vurdering at det har skjedd vesentlige endringer i kunnskapsgrunnlaget og at det ikke bør gås videre med områdene utenfor Nordland nå.» Denne uttalelsen stemmer dårlig med det som kommer fram av NVEs notat fra 2020, hvor de sier: «Vi ønsker i denne sammenheng å bemerke at det er kommet få innspill med opplysninger som tilsier at det har skjedd vesentlige endringer i kunnskapsgrunnlaget siden 2012».

Figur 1. Kartet viser området Helgeland Ytre sammen med potensielle områder for havbruk til havs. Området Trænabanken er nå anbefalt konsekvensutredet for havbruk til havs av Fiskeridirektoratet. (Havvind på Helgeland, Menon Economics, 2022).

Problemstilling

Oppdraget NVE har fått fra OED går ut på:

- Å vurdere om noen av de 13 områdene fra 2012 som ble konsekvensutredet, men ikke

- åpnet, skal konsekvensutredes på nytt.
- Å vurdere om nye områder skal åpnes for energiproduksjon til havs.
- Å vurdere om arealutnytting på de to områdene som er åpnet kan økes.

I forbindelse med oppdragsarbeidet ønsker NVE og direktoratsgruppa forslag til:

- Nye områder for vindkraft til havs som ikke er utredet tidligere, men som bør vurderes nå.
- Konkrete geografiske områder (kartfestet).
- Områdetyper som kan være interessante.

Forslag til områder kan både være innenfor og utenfor grunnlinjen.

De ønsker i tillegg innspill til:

- Aktuelle områder for annen type energiproduksjon til havs.
- Mulige endringer av områdene som ble konsekvensutredet i 2012.
- Eventuelle utvidelser av de områdene som allerede er åpnet.

Drøfting

Havvindsatsingen i Norge skyter nå fart. Den storstilte satsingen til regjeringen ble først varslet i Hurdalsplattformen. I mai i år ble det fulgt opp med målsettingen om å bygge ut 30.000 MW innen 2040. Det er en økning av den norske kraftproduksjonen med om lag 50%.

Tilgang til ny fornybar energi er en nøkkel for den grønne omstillingen. Den skaper en stor forbruksvekst som krever ny produksjon, selv etter å ha utnyttet potensialet for oppgradering og utvidelse av eksisterende vannkraft og energieffektivisering. Også i Nordland, som har et kraftoverskudd i dag, ser vi behov for ny kraftproduksjon for å kunne nå målene knyttet til grønn industriutvikling samt elektrifisering av transport og andre næringssektorer.

For å lykkes med den ambisiøse havvindsatsingen må det åpnes nye felt. Her kan området Helgeland Ytre bidra til flere sentrale mål i det grønne skiftet. Det har særdeles gode vindressurser, og det kan skapes synergier til andre næringer til havs og på land. Fiskeridirektoratet anbefaler nå Trænabanken som et av tre områder som skal konsekvensutredes for havbruk til havs, og det ligger tett opp til Helgeland Ytre. Havvindproduksjon her kan bidra til elektrifisering av petroleum og havbruk til havs, og til deling av infrastruktur og kompetanse. Det kan også bidra til fornybar energi til nye kraftintensive næringer som battericelleproduksjon og hydrogen. I tillegg kan det bidra til å styrke posisjonen til den etablerte prosessindustrien.

Havvind er også en viktig industriell mulighet for leverandørindustrien i Nord-Norge. Leverandørindustrien i Nordland satser inn mot sektoren, og samarbeider blant annet gjennom Ocean Cluster Helgeland. Raskere tilgang til flere områder, og ikke minst i nærområdet vil være en fordel.

NVE skal gjøre en ny kartlegging for å peke ut hvilke områder som er best egnet for havvind. De skal levere sin rapport til OED i april 2023, og regjeringen har som mål å åpne nye områder i 2025. Til dette arbeidet er det viktig for Nordland å nok en gang peke på området Helgeland Ytre. Det pågår en dialog mellom havvindaktørene på Helgeland og fiskerinæringen om en justering av grensene til området Helgeland Ytre, som kan skape en bedre sameksistens mellom havvindnæringen, fiskeri og andre interessenter. Det er naturlig å be NVE om å se på en slik

justering arbeidet med identifisering av nye områder.

En stor del av verdiskapingen og sysselsettingen i Nordland knytter seg til næring langs kysten. Kysten har også stor betydning for naturmangfold, friluftsliv og landskap. Det er derfor viktig at det sikres tidlig og god involvering fra kommune og fylkeskommune dersom det kommer innspill om nye områder for fornybar energiproduksjon innenfor grunnlinjen. Arealbruk til havs kan få konsekvenser for arealbruk i kystsonen og på land ved ilandføring av energi, utbygging av infrastruktur og etablering av energikrevende virksomhet. Mulige konsekvenser for arealbruk på land bør derfor belyses og vurderes ved gjennomgang av forslag til nye områder for fornybar energiproduksjon.

Fylkesrådets vurdering

Fylkesråden for plan og næring mener det er avgjørende å åpne flere felt for havvind langs hele kysten for å sikre tilgang til fornybar energi. Regjeringen er tydelig på at satsingen skal bidra til kraft til folk og bedrifter over hele landet. Da er det viktig at det åpnes for havvindproduksjon i nord, slik at Nord-Norge får anledning å være med på den nye industriutviklingen som havvind representerer.

Fylkesråden peker igjen spesielt på Helgeland Ytre som et område som bør åpnes for havvindproduksjon. Åpning av dette området kan bidra til regjeringens nordområdepartimentpolitikk i målet «...å snu den negative befolkningsutviklingen, utnytte de lokale verdiene til å skape vekst, gjøre nordområdene til sentrum for grønn omstilling» samt utviklingen av regjeringens nye distriktpolitikk. Det kan også bidra til mål på en rekke andre politikkområder. Nordland fylkesting og fylkesrådet har gjentatte ganger pekt på at havvindproduksjon utenfor Helgeland kan skape store ringvirkninger, både direkte og med synergier til andre naturressursbaserte næringer til havs og på land. I Nordland er dagens kraftoverskudd allerede båndlagt av nye industriprosjekter, og havvind kan bli avgjørende for å realisere ambisjonene om ny kraftforedlende industri og omstilling av resten av samfunnet til fornybar energi og nullutslippsløsninger. Nylig kom Fiskeridirektoratet med sin anbefaling om at Trænabanken bør konsekvensutredes for havbruk til havs. Dette kan gi gode synergier koblet til havvindproduksjon på Helgeland Ytre. I ringvirkningsanalysen «Havvind på Helgeland» (2022) sier Menon Economics i sin oppsummering «Vi ser at en havvindsatsing på Ytre Helgeland vil kunne bidra med betydelig næringsspesifikk sysselsetting. Samtidig er det identifisert flere positive synergier og samhandlingseffekter med tilgrensende næringer. Samlet sett kan næringslivet på Helgeland underbygge både næringsøkonomiske og klimapolitiske målsettinger i Hurdalsplattformen og direkte støtte opp under regjeringens eksportreform «Hele Norge eksporterer». Fylkesråden ser også at havvind er sentralt i regjeringens batteristrategi samt «Veikart for grønt industriløft». Ikke minst kan det bidra til ny fornybar kraft i en tid med en strømkrisen som er ytterlig forsterket ved krigen i Ukraina.

Tilgang til åpnede områder er også nøkkelen for utvikling av verdier, kompetanse og arbeidsplasser i leverandørindustrien. Flere aktører på Helgeland og Salten har signalisert at de har ambisjoner og ønsker å ta en tydelig posisjon innen havvind. Som eksempel kan nevnes at fylkesrådet støtter Westcon Helgeland og partnerskapet i satsingen på produksjon av betongbaserte understell og sammenstilling av ferdige vindturbiner på Langsetvågen i Nesna. Her har fylkeskommunen sammen med Nesna kommune deltatt i arbeidet med å posisjonere prosjektet i nær dialog med prosjektorganisasjonen. Fylkesrådet støttet satsingen med en bevilgning på nærmere 300 000 kroner til "Nesna Havvind" senest i vår.

Videre er fylkesråden enig med regjeringen i at «En ambisiøs satsing på havvind må skje i samarbeid med eksisterende næringer som høster fra havet.» Fylkesråden påpeker at områder som settes av innenfor, eller inntil 1 nautisk mil utenfor, grunnlinjen omfattes av plan og bygningsloven kapittel 2 og 14. Dersom det fremmes forslag til nye områder her, vil det være

svært viktig med tidlig og god involvering fra kommune og fylkeskommune. Det er avgjørende med god sameksistens mellom ulike brukere av norsk sokkel, herunder fiskeri, og at utbyggingen skjer på naturens premisser og med god kunnskap om miljøkonsekvensene av utbyggingen. Derfor er det viktig at NVE følger opp dialogen mellom havvindaktørene og fiskerinæringen på Helgeland om en justering av grensene for feltet for å sikre best mulig sameksistens.

Medvirkning

Saken vurderes å komme inn under Kategori 1 «Saker med lite rom for eller behov for medvirkning».

Konsekvenser

Saken vil ikke medføre økonomiske, administrative eller personellmessige konsekvenser for fylkeskommunen. Saken har heller ingen konsekvenser knyttet til gjennomgående fylkeskommunal politikk knyttet til likestilling, universell utforming, miljø og folkehelse.

Vedtakskompetanse

Det vises til Fylkesting-sak 31/2020 – Reglement for delegering av myndighet fra fylkestinget, hvor det i pkt. 6.5 heter at;

Myndighet til å avgi uttalelse i hørings saker om lovforslag, offentlige utredninger og om endring av nasjonal politikk, tilligger fylkestinget. Fylkesrådet kan likevel avgi uttalelse i slike saker når tidsfrister ikke muliggjør behandling i fylkestinget.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkesrådet ber om at NVE vurderer åpning av Helgeland Ytre for havvindproduksjon og henter inn nødvendig ny kunnskap med sikte på behandling etter havenergiloova. Området ble konsekvensutredet i 2012, og det er innhentet ny kunnskap så sent som i 2020. Prosessen med åpning av dette området må prioriteres.
2. Fylkesrådet mener det er avgjørende at det åpnes nye felt, også i Nord-Norge. Åpning for produksjon av havvind i området Helgeland Ytre kan bidra til næringsøkonomiske og klimapolitiske målsettinger i Hurdalsplattformen og direkte støtte opp under eksportreformen «Hele Norge eksporterer» og «Veikart for grønt industriløft». Det vil også bidra til målet i nordområdepolitikken om «...å snu den negative befolkningsutviklingen, utnytte de lokale verdiene til å skape vekst, gjøre nordområdene til sentrum for grønn omstilling».
3. Fylkesrådet ber videre NVE vurdere justering av grensene til området Helgeland Ytre slik at en havvindutbygging skjer i best mulig sameksistens med fiskerinæringen og andre interessenter i området.
4. Fylkesrådet ber om at det sikres tidlig og god involvering fra kommune og fylkeskommune dersom det kommer innspill om nye områder for fornybar energiproduksjon innenfor grunnlinjen.
5. Arealbruk til havs kan få konsekvenser for arealbruk i kystsonen og på land ved ilandføring av energi, utbygging av infrastruktur og etablering av energikrevende virksomhet. Fylkesrådet ber om at konsekvenser for arealbruk på land belyses og vurderes ved gjennomgang av forslag til nye områder for fornybar energiproduksjon.

Bodø den 27.07.2022
Linda Helen Haukland
fylkesråd for plan og næring
sign

16.08.2022 Fylkesrådet
FRÅD-214/2022

Vedtak

Innstillingen enstemmig vedtatt